СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 48. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, пятниця, 28-го лютого 1947. No. 48. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, February 28, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ГОЛОВА А.Ф.П. ГОДИТЬСЯ НА ЗМІНИ В РОБІТНИЧИХ ЗАКОНАХ

Перший раз упродовж довгих тижнів переслухань в справі нового робітничого законодавства представник робітничої організації заявився за можливість змін у дотеперішнім Акті Ваґнера й інших робітничих законах. Цим представником є Вилиєм Ґрін, голова Американської Федерації Праці. На переслуханні робітничої комісії в палаті, в середу 26 лютого він признав; що підприємці повинні мати свободу слова у наладнуванні відносин між юніями і підприємцями; що юнії повинні бути зареєстровані в уряді як інші товариства і що юнії повинні складати фінансові звіти. Зрештою Ґрін спротивився всяким іншим обмеженням юнійних прав і на одну замітку конгресмена Клейра Гофмана з Мишиген заявив: „Коли ви підете поміж робітників, тоді довідаєтеся, що серед них поширяється завзята ненависть. Якщо ви хочете йти вперед зі своїми плянами і поневолити робітників, ви викличите загрозу для засади свобідних підприємств у нашій країні."

ЗА ПОШИРЕННЯ НА РОБІТНИЧІ ЮНІЇ ЗАКОНА ПРОТИ ТРЕСТІВ.

Закони проти трестів повинні бути пристосовані теж до робітничих організацій, а не лише до організацій підприємців, інакше прийде до заломання теперішнього економічного ладу — таку думку висловив Сірос С. Чинґ, директор прилюдних відносин підприємства Юнайтед Стейтс Робер Компані в Шикаґу. Він сказав, що концентрація сили в руках протилежних груп є все небезпечною. Публика не повинна руководитися гаслами „мир за всяку ціну", а передбачувати наперед небезпеку, що після концентрації сили в робітничих юніях по [illegible] боці, а в організаціях промислових підприємств по другім боці, прийде до зудару між обома силами, і загроза для теперішньої системи правління в Америці. Після такого зудару мусить прийти до соціялізації чи націоналізації промислу та інших підприємств, як це переводять тепер в Англії.

ЗАМКНУЛИ ВСІ ШКОЛИ В БОФАЛО.

Внаслідок страйку учителів за підвишку платні прийшов цілковитий застій у шкільництві міста Бофало. Управа міста наказала замкнути всі прилюдні школи аж до покінчення страйку зогляду на безпеченство учнів та вчительських сил, які не вийшли на страйк.

СЕНАТ ОБНИЖИВ БУДЖЕТ НА ЧОТИРИ І ПІВ БІЛЬЙОНА.

Сенат рішив 51 голосами проти 33 обтяти видатки в федеральнім буджеті на наступний фіскальний рік на чотири з половиною біліонів доларів. Внаслідок цього буджет встановлений на $33,000,000,000. Палата заявилася за знижку буджету на шість біліонів, отже мусить прийти до вирівнання суперечностей в конференції. Передбачують, що між обома ухвалами прийде до компромісу і знижка буде виносити пять біліонів.

БИЛ У КОНГРЕСІ В СПРАВІ ЗЛУКИ БОЄВИХ СИЛ.

Президент Труман предявив конгресові поправлений законопроєкт в справі злуки американських боєвих сил в один департамент краєвої оборони. Законопроєкт передбачує три департаменти, тобто армії, флоти і повітряних сил під одним спільним цивільним секретарем оборони, але з трьома окремими начальниками в кожнім департаменті. Відповідні комісії обох палат почнуть негайно підготову до дискусії над злукою.

ФЕДЕРАЛЬНА КОМІСІЯ ЛОЯЛЬНОСТИ.

Комісія Неамериканських Діянь у палаті приняла бил, щоб покликати до життя федеральну комісію лояльности, якої завданням булоб рішати, кого усунути з урядової служби за нелояльність супроти Америки. Комісія приняла теж постанову, щоб карати арештом від одного до пяти літ і грошевою карою від одної до пять тисяч долярів за погорду конгресу. Предсідник комісії Дж. Парнел каже, що це щойно перший з одинадцяти законопроєктів для унеможливлення ворожих затій підривним елементам. Внесено вже законопроєкт, щоб настановити нагляд над радіопрограмами, щоб вони не йшли проти конституції.

ҐІДЕОНС БАЖАЄ СОБІ НЕВДАЧІ МОСКОВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Президент Бруклин Каледжу і голова установи „Дім Свободи" д-р Гері Ґідеонс промовляв на зібранні Жіночого Клюбу в Ню Йорку в тому напрямі, щоб приготовлятися до створення Західно-Европейського блоку з підтримкою Англії. Він „надіється", що конференція в Москві буде невдачною і це буде ліпше, для будучої акції, коли „відносини на Сході погіршаться, заки вони поправляться".

Президент Труман опрокидує закид Бевина про невмісність його заяви в палестинській справі

Небувала досі подія в історії американської дипльоматії сталася у Вашинґтоні, а це що президент Труман прилюдно висловив докір на адресу британського міністра закордонних відносин, Ернеста Бевина, за його закиди проти президента. Коли Бевин перед двома днями заявив, що президент Труман „попсув" Бевинові його переговори з жидами в справі Палестини, то у своїй відповіди президент твердить, що це незгідне з правдою. Президент Труман твердить, що його заява з 4. жовтня 1946 року була лише потвердженням давніше оприлюдненого становища Америки в палестинській справі; що вона не була розрахована на прихильність жидів перед виборами, як це закидує Бевин і що це становище було зясоване у комунікаті президента до премієра Англії Атлія ще 31. серпня 1945 року.

ЛУЇС В. ДОҐЛЕС АМБАСАДОРОМ ДО БРИТАНІЇ.

Президент Труман назначив Луїса В. Доґлеса амбасадором до Великої Британії. Це назначення привитали радо як демократи так і республиканці, а прихильно теж віднеслися британські урядові кола. Доґлес був директором Бюра Федерального Буджету до 1934 р.

АКЦІЯ В ДІТРОЙТІ ЗА ЗАХИСТ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЛЬНИКІВ.

Щоденник „Дітройт Нюз" з вівтірка, 25. лютого, містить обемисті звіти співробітника Івана Дж. Найдуха про концерт місцевих українців в честь Лесі Українки, получений з зазивом до федерального уряду для допомоги українським скитальцям в Европі найти для них пристановище. Концерт був уладжений філією Союзу Українок Америки в неділю, 23. лютого, і в ньому взяло участь 1,500 осіб. Промовляла Галина Зейкан з Ню Йорку і свіжо прибувша із скитальщини Ірина Буксар. Світлину обох промовниць, цеї останньої в гуцульськім костюмі, помістив часопис у великих розмірах з відповідним поясненням. Відповідні резолюції вислано від імені громади до влади у Вашинґтоні.

Советський Союз піддержує американське домагання протекторату над японськими островами

Лейк Саксес, 26. лютого. — Сьогодні на засіданні Ради Безпеки О.Д. советський представник Андрей Ґромико офіціяльно піддержував американське домагання протекторату над бувшими японськими островами на Тихому океані. Америка домагається цего протекторату ще перед підписанням мирового договору з Японією і Советський Союз це домагання піддержує, хоча з деякими застереженнями. Ґромико говорив: „По думці советської делегації це буде правильно і слушно віддати терени островів, які були колись під володінням Японії, під протекторат Злучених Держав. Советський уряд вважає, що збройні сили Злучених Держав відіграли рішаючу ролю в перемозі над Японією та що Злучені Держави у військових діях проти Японії понесли більші жертви, ніж будькотра з інших союзних держав". Американська опінія прийняла з вдовіллям советську децизію піддержати американську пропозицію, але — як це виходить з редакційного коментара Ню Йорк Таймсу — зі здивованням стверджує, що Совети тільки тепер „відкрили" головну ролю Америки в перемозі над Японією, додає, що советська піддержка не є жодною „ласкою", бо Америка не тільки вже має фактичну владу на тих островах, але вона й єдина, яка може там її виконувати. Рівночасно пригадується, що будьякі советські спекуляції дістати в заміну за це американську піддержку в різних европейських справах є передчасні і безпідставні. Ню Йорк Таймс пригадує: Америка дала незалежність Филипинам, зі 115,000 квадратних миль простору та 16,000,000 населення, а домагається протекторату над територією Обєднаних Держав величини 846 квадратних миль та 48,000 населення. Советський Союз, натомість, анектував 250,000 квадратних миль виразно чужої території з 25 мільйонами виразно чужого населення. Теж інші часописи замість „похвали" і одушевлення советською „ласкавістю", пригадують Советам цілком виразно, що „не так воно, братчики, не так".

СОВЄТСЬКА ІНТЕРВЕНЦІЯ У ВНУРІШНІХ СПРАВАХ МАДЯРЩИНИ.

Будапешт, 26. лютого. (АГ). — Сьогодні 20 советських вояків з генералом на чолі заарештували Белю Ковача, проти-комуністичного члена мадярського парляменту, якому закидується участь в „змові проти мадярського уряду". Члени панівної партії дрібних земельних власників заявили, що це є різке нарушення існуючих законів та безпосередня інтеревенція у внутрішні справи країни. Один з провідних членів цеї партії заявив, що це є остання підготовка Советського Союзу встановити в Мадярщині комуністичний уряд та що мадярські комуністи теж „ставляють матушку-Росію понад все інше". Завтра має початися тут великий політичний процес проти заарештованих минулого місяця 13 визначних мадярських політичних діячів, що їм закидується „змову проти держави".

18,000,000 КОМУНІСТІВ В СВІТІ.

Лондон, 26. лютого. — На конгресі комуністичної партії виявлено тут сьогодні, що в цілому світі діє 67 комуністичних партій, а числа членів, що їх подано з 57 країн, виказують загальну кількість 18,500,000. Зі статистики виходить, що в Советському Союзі комуністична партія начислює 6,000,000 членів, у Франції — 1,300,000; в Італії — 2,200,000, в Злучених Державах Америки — 74,000 та 43,000 в Англії. В країнах Південної Америки є 16 комуністичних партій зі загальною кількістю 491,000 членів, з того 130,000 в Бразилії. Не подали виказу своїх членів комуністичні партії Юґославії, Альбанії, Филипин, Індонезії, Портуґалії та Еспанії. Деякі з поданих партій не є офіціяльно комуністичні, але вони „визнають вчення Маркса, Енґельса, Леніна і Сталіна".

„ВИЧИСТИЛИ" МІНІСТРА.

Москва, 26. лютого (АП). — Сьогодні тут офіціяльно повідомлено, що Президія Верховної Ради СССР післала у відставку міністра здоровля Ґ. А. Мітерйова, бо він „не вивязувався з повірених йому завдань". Наступником „вичищеного" міністра іменовано Е. І. Смернова.

СОВЄТСЬКО-БРИТАНСЬКА „ДРУЖБА" В НІМЕЧЧИНІ; СОВЄТИ ЗУПИНИЛИ БРИТАНСЬКИЙ ТРАНСПОРТ.

Берлін, 26. лютого. — Сьогодні дійшло до багатомовного британсько-советського інциденту: британський військовий потяг, що їхав з Берліна до Мінден в британській окупаційній зоні, був зупинений на кордові советської і британської зон сотнею соетського війська. Після переведеної контролі в цілому потягу, советський офіцер наказав відчіпити останній вагон, в якому їхали німецькі цивільні подорожні, та домагався його відправи назад до Берліна. На протест британського командування большевицький офіцер заявив, що він має 100 людей готових не пустити потяг дальше. З усіх 27 німецьких подорожних тільки двом дозволено їхати дальше, а всіх інших завернено знова до Берліна. Советське командування твердить, що між подорожніми були втікачі, які намамагалися нелегально переїхати в британську зону.

ВИБУХ ЕТНИ.

Рим, 26. лютого. — Вчера почався знова вибух вулькану Етна на Сицилії. Величезні маси ляви спливають вниз, заливаючи все, що зустрічають на шляху. Уряд наказав евакуацію безпосередньо загрожених місцевостей, головно Пассо Пісчаро ,що начислює 300 мешканців. Останній більший вибух Етни був у 1928 році.

АНҐЛІЯ ХОЧЕ СПЕЦІЯЛЬНОЇ СЕСІЇ О.Д. В СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ

Лондон, 26. лютого. З урядових джерел заявляють сьогодні, що британський уряд запитував генерального секретара О. Д. Триґву Лі про можливості скликати надзвичайну сесію Загального Зібрання О. Д., яка могла б розглянути справу Палестини ще перед вереснем цього року, на коли заповіджена звичайна сесія. Британія бажала б, щоби була визначена окрема комісія, яка розглянула б справу Палестини та предложила відповідний протокол Загальному Зібранні у вересні. Британський уряд пропонує, що таку надзвичайну сесію могли б відбути дипломатичні представники держав — членів О. Д. в Америці, що мали б повновласть створити такий комітет для прослідження справи Палестини. Британський представник в О. Д. переговорював в цій справі з генеральним секретарем О. Д. В пресі появилися широкі коментарі на цю тему. Справа ще кінцево не вирішена.

БЕЛЬҐІЙСЬКІ ВЕТЕРАНИ АТАКУЮТЬ ПАРЛЯМЕНТ.

Брюсель, 26. лютого. Бельґійська столиця була сьогодні видовищем „малої війни", як 50,000 невдоволених ветеранів почали атакувати будинок парляменту, в якому відбувалися наради над справою буджету країни. Ветерани домагаються відповідної пенсії для бувших военних полонених і своє домагання піддержали власне наступом на парлямент. В будинку повибивано вікна, повиривано залізні ґрати, впало багато стрілів. Прийшло до зудару з жандармерією, що тривав чотири години й у висліді якого було 40 ранених. Одна жінка „на полі бою" вмерла на удар серця. Заворушення продовжувалися в столиці через ціле пополудне. В присмирюванні невдоволених ветеранів брала участь пожарна сторожа.

ЧЕСЬКО-ЮГОСЛАВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР.

Білгород, 26. лютого. Сьогодні тут підписано торговельний договір між Чехословачиною і Югославією про „доставу головних дібр". Важність договору обмежено до пять років.

КОМІСІЯ О. Д. ПЕРЕСЛУХАЄ „ГОЛОВНОКОМАНДУЮЧОГО" ГРЕЦЬКИХ „ДЕМОКРАТІВ".

Салоніка, Греція, 26. лютого (ЮП). — Балканська Провірона Комісія О. Д. рішила сьогодні — не зважаючи на протест американського і британського делегатів — переслухати самозванчого „головнокомандуючого" грецької комуністичної „вільної демократичної армії", ген. Маркоса Віфіядеса. Американський і британський представники мотивували свій протест твердженням, що переслухання ген. Віфіядеса буде означати фактичне визнання існування „демократичної армії", або „революційного стану" в Греції. Переслухання домігся советський представник. „Генерал" Віфіядес є по професії продавцем тютюну і має 44 роки.

АМЕРИКАНСЬКО-СОВЄТСЬКІ ПРОТИВОРІЧНОСТІ В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ.

Москва, 26. лютого. Безпосередньо перед конференцією Ради закордонних міністрів в Москві в справі Німеччини й Австрії, московська й американська преса пригадують факти, що говорять про все інше, тільки не про можливість порозумінн цих двох великодержав. Новий американський секретар стейту ген. Маршал заявив, що базою американської політики щодо Німеччини залишається лінія Бирнса, встановлена в його промові в Штутґарті, а Москва дальше обстоює свою протилежну лінію. Політика обидвох країн в цій справі виразно визначена й хоча дещо сходиться в теорії, то лежить на двох цілком протилежних полюсах в практиці.

СПРАВА ІНДІЇ В БРИТАНСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

Лондон, 26. лютого. Рішення британського уряду дати Індії повну незалежність є дальше під „обстрілом" в парляменті. Уряд додатково виясняє, що він вправді рішився дати Індії незалежність, але це не виключає окремого договору про союз та спільну оборону.

ВІДЛИГА — НОВА ЗАГРОЗА ДЛЯ ЕВРОПИ.

Лондон, 26. лютого. Можливість наглої відлиги творить нову велику загрозу для Европи. Европейські ріки вкриті грубою верствою леду, а континент глибоким снігом. На випадок наглого потеплїння прийшло б до великої повіні, що нанесла б великої шкоди сільському господарству, як теж комунікаційним полученням. Вже почалася відповідна акція для рятування мостів на ріках.

З ПОКЛОНОМ У СТАЛІНА.

Лондон, 26. лютого (АП). — Московське радіо повідомило, що Сталін прийняв сьогодні на авдієнції польського премієра Юзефа Циранкевіча. В розмові взяв участь теж советський міністер закордонних справ Молотов.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDEL 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31. 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕЗАЛЕЖНА ІНДІЯ

За рік може Індія стати цілком самостійним краєм. Британський премієр заповів, що Велика Британія вицофає свої війська з Індії найдалі до червня 1948 року. Це подія великої ваги, тому не диво, що так широко її обговорюють.

В часі війни президент Рузвелт натискав на Черчила, щоб поступити у справі Індії в такий спосіб, щоб вона знала, що є на певному шляху до цілковитої незалежности, себто, щоб означити час, коли Індія буде могти скористати з такого права. Як знаємо, в Америці поведено навіть сильну кампанію в цьому напрямі, що дуже дратувало Чорчила та британський уряд, який контролювали тоді консерватисти. Властиво йшло про те, щоб справу приспішити, бо ж Велика Британія була рішена навіть за консервативного уряду, що мусить наступити по війні основна зміна у її відношенні до Індії. Тільки був спір за це, як далеко ця зміна має сягати. Тепер при владі Партія Праці й їй приходиться полагоджувати цю проблему. Як бачимо, вона розвязує її в спосіб, який вона пропонувала, як не була при владі, себто дає Індії повну свободу вибору: стати самостійною державою у такому виді, щоб цілковито зірвати з Британським Камонвелт, або стати самостійною й оставати у цій Спілці.

Як воно піде, покищо важко передбачити, але одно є певне, що коли б Індія могла сама з собою погодитись, себто якщоб погодились гіндуси з магометанами, то її самостійність є дуже запевнена. В це вже ніхто не сумнівається, навіть не сумніваються в Індії, де звикли приймати того роду заяви британського уряду з недовірям. Тим разом цього нема і тим уже ніхто не клопочеться. Зате прийшла інша турбота, бо що то буде в світі, як таким чином зліквідується чи ослабиться „британський імперіялізм". Це ж Британія тратить величезну країну з кілька сот міліонами людей!

Сяк чи так, британська імперія в давньому значенні таки цілковито зникає. Британський Камонвелт звязується тепер новими добровільними вузлами. Залишається одначе в світі найгірший сорт імперіялізму — совєтський. Цей імперіялізм не тільки, що не маліє, але зріс і постійно далі зростає, стаючи через це загрозою для цілого світу, для цілої людської цивілізації. Тому саме питають: Хто тепер зможе поставити спротив совєтському імперіялізмови, як би так була зліквідована, Британська Спілка Народів? Таке питання ставлять собі навіть такі, що завжди воювали проти „британського імперіялізму", що побивались за самостійність Індії. Нині вони ламентують, що то буде, як би так Індія дійсно усамостійнилась і зірвала цілковито свої звязки з Великою Британією. Бояться, щоб вона не впала жертвою домашньої боротьби і занархізована не підпала під совєтські впливи, зглядно, щоб згодом не опинилась у Совєтському Союзі.

По чім пізнати американських комуністів?

Видно, що комуністична язва вже добре допекла американцям, коли прилюдно повчають, по чім пізнати комуністів.

Видно, що мусить виявлятись у загалу теж і бажання відокремлювати себе від комуністів як від ворога Америки.

Видно, що є потреба остерегти загал перед комуністами в такий спосіб, щоб потім ніхто не виправдував себе, що він, мовляв, нічого не знав, коли співпрацював з комуністами і помагав їм підкопувати американську систему правління, чи нищити американську традицію і американські свободолюбиі ідеали, щоб на їх місце завести тоталітаризм і диктатуру, як от в Совєтах.

„Приятелі Демократії, Інк." (Ди Френдс оф Дімокрасі, Інк.), старанючись допомогти американському загалові визнатись, хто є властиво американським комуністом, проголосили 10 вказівок, що мають допомогти зорієнтуватись щодо таких осіб, що то часто кажуть, що вони не є комуністами, а наділі є навіть партійними комуністами, або комунізуючими, що вдають лібералів і як такі ширять ті самі погляди, що й комуністи.

„Приятелі Демократії" це організація, що складається з справжніх лібералів, на чолі якої стоїть Л. М. Біркгед. Вона каже, що часом дуже важко розпізнати американського комуніста, але зате можна пізнати його роботу, його погляди. Що ж є, по чім можна б пізнати американського комуніста найскорше й найлекше?

В першу чергу треба слідити за тим, як людина глядить на воєнні події з років 1939-1941. Комуніст, отвертий чи закритий, представляє ці події як „імперіялістичну війну" і велику „політичну гру", а не як боротьбу Англії та її спільників з націстською агресією і Гітлером, з яким Сталін був тоді в спілці.

Далі, коли йде про міжнародню політику, людина, що є американським комуністом, постійно ставиться прихильно тільки до такої американської закордонної політики, яка є згідна з політикою Москви-Кремля. Ця людина зміняє свій погляд тільки тоді, коли таку зміну переводить Кремль.

Комуніста ціхує і це, що він кожній американській політиці, домашній чи закордонній, якщо вона не підходить під совєтський смак, підсуває погані, низькі мотиви, а ніколи те, що це може робитись у найкращому інтересі Америки і світа.

Комуніст постійно критикує американську політику, чи політику Англії, Франції, Китаю та многих інших держав, але ніколи — Совєтів.

Комуніст буде критикувати усі партії, усі визвольні рухи, усіх діячів і борців, але не висловить критичного слова, коли іде про комунізм і комуністів, про комуністичну партію.

На американських комуністів подобають ті, що постійно тішаться прихильністю таких комуністичних часописів як „Дейлі Воркер" чи „Ню Месес", та які їх розреклямовують.

Американськими комуністами бувають ті, що постійно попирають такі організації як „Комітті Ту Вин Ди Піс", „Ди Сивил Райт Конґрес", „Ди Нешенел Нігро Конґрес" та їм подібні, що ними керують комуністи.

Американських комуністів пізнати по тім, що вони постійно, без розбору, зараховують до „фашистів" і „цькувачів проти червоних" тих, що критикують комуністів і Совєти, безогляду, чи та критика походить від лібералів, консервативних, реакціонерів чи фашистів.

Американських комуністів характеризує теж і це, що вони підбурюють одну класу населення проти одної, промовляють у робітничих спорах демагогічно в такий спосіб, що говорять тільки про привилеї робітництва, а нічого про обовязки, а далі, що представляють капіталізм і демократію гнилими, такими, що вже вміщають у собі несправедливости уже через саму свою природу.

Можна б навести багато інших особливостей, по яких можна б пізнавати американських комуністів, а зокрема тих, що є з українського роду, але цим разом обмежимось тільки до цього, що сказане Товариством Приятелів Демократії.

Микола Чубатий.

Початки українського націоналізму

II.

Український націоналізм мусів розвинутися доволі скоро в наслідок географічного положення України поміж Византією, Польщею та на пограничі степової полоси Азії, з відки надтягали варварські орди, що приневолювали український нарід бути в постійнім поготівлі для оборони рідної землі.

Пограничне положення на межі варварського світа Азії викликало серед українців почуття відповідальности супроти батьківщини та будило шляхотний націоналізм в постатті любови до батьківської землі. Та стрічаючися з польським шовінізмом на заході та нетерпимістю греків на полудні і в Україні зроджується шовінізм, себто нездоровий націоналізм, що не кладе головну вагу на позитивні вартости, на любов до рідного краю, але на негативні, на ненависть до сусіда.

Оправдана підзорливість України супроти Византії.

Приймаючи християнство від Византії з династичних інтересів Україна скоро спостерегла, що їй треба бути дуже чуйною зглядом Византії, свого духового вчителя. Византія мимо свого високо розвиненого націоналізму все хотіла грати ролю провідника давної християнської греко-римської універсальної збірноти, тому прямувала до підчинення собі пограничних ново-навернених народів, щоб тримати їх не тільки як духових сателітів, але навіть як політичних васалів. Така роля зовсім не усміхалася Україні і вже за наслідника Володимира Святого, Ярослава Мудрого, Україна старається йти власними шляхами, утримуючи моральні звязки також з християнською збірнотою західної Европи, що її хотіли відродити німецькі цісарі раз в згоді, другий раз у конфлікті з духовим проводом західного світа, папством. Численні подружжя мало не всіх дітей Ярослава зі західними дворами говорять про це виразною мовою.

Бути осторожним зглядом Византії наказувала Україні теж трагічна судьба сусідної Болгарії. Якраз в перших роках володіння Ярослава Мудрого не хто другий, а шурин Володимира В., цісар Василь, напав на Болгарію за її наближення до західно-европейської збірноти. Счинивши там різню (звідси й його назва Василя Болгаробійника) позбавив Східну Болгарію політичної незалежности.

Це наказувало Україні бути осторожною зглядом Византії, яка через грецьку єрархію старалася духово тай політично опановувати Україну. Ярослав Мудрий, опираючися на численні союзи зі західним світом, чувся настільки сильним, щоб заризикувати противизантійську політику на політичному та на церковному полі. Поміж Україною та Византією прийшло до війни, яка хоч покінчилася для Украни нещасливо, одначе пораження не було таким, щоб Византія була в силі зробити з Україною те, що з Болгарією. Вона теж не могла перешкодити церковній політиці Ярослава Мудрого, заступати грецьких єрархів українцями.

В той спосіб прийшло до обсадження найважнішої по київській митрополії єпископської столиці в Новгороді Великім, українцем Лукою Жидятою та до поставлення на київськім митрополичім столі українця Іларіона, автора першого українського націоналізму. Митрополит Іларіон засів на київськім митрополичім престолі проти волі византійського патріярха, що означало, що Україна зірвала церковну звязь з Византією біля 1051. Сам митрополит вважає своїм владичим обовязком служити не якійсь далекій незлюбленій Византії, але українському народови.

Націоналізм митрополита Іларіона та його вплив.

Націоналізм митрополита Іларіона прекрасно проявився в його творі, біографії Св. Володимира під заголовком: „Похвала Кагану Нашему Владиміру". Митрополит Іларіон в однім розділі виповідає гимн похвали на честь своєї української батьківщини та будить національну гордість своєї пастви. Не в якімсь невідомім краю панував Володимир, пише він, але у славній Руській Землі, відомій у цілому світі. Тим хотів він переконати недавно навернених українців, що немає причини їм заглядати зі заздрістю на світлість Византії, бо Україна не гірша від неї.

Націоналізм митрополита Іларіона пробивається теж в його молитві за українську землю. Він, митрополит України, відступає від рутини приписаної обрядом з Византії, де десятки разів згадується благовірного імператора, але укладає власну молитву за свою батьківщину. Релігійне життя народу вяже він з життям рідної нації.

Митрополит Іларіон надав певний релігійно-патріотичний напрям українській церкві на наступні століття. Він натхнув патріотизмом наступні покоління українських духовників. Читати треба тільки літопис Нестора, а там на десятках місць пробивається той сам Іларіоновий патріотизм, та сама національна гордість та печаливість за судьбу української батьківщини. Літопис писав монах, здавалося б людина відчужена від життя поза монастирем, а він так живо та таким гарячим серцем відчуває долю та недолю рідної землі.

Ті самі релігійно-національні погляди пробиваються у Данила Паломника. Він найшовшися в перших роках 12-го століття при Божім Гробі ставить там лампаду за землю рідну та за укранїських князів. Це не понаднаціональний святець, це людина, що свою віру в Бога та Христа вяже тісно з судьбою рідної нації.

Річ природна, що церковно-національні погляди митрополита Іларіона та його духових дітей українська державна влада приняла за свої та все з упередженням відносилася до греків-єрархів, яких насилав при кожній спосібности патріярх, щоб вдержати Україну в церковній залежности від себе, але вдержати її постійно не було так легко.

Саме за митрополитування Іларіона прийшло до церковного роздору поміж Римом та Византією, (1054), тому і не диво, що на тлі дотеперішніх відносин Киева до Византії положення Риму було корисне, щоб Київ на кілька десяток літ ізолювати від Византії. Византія знова використовувала кожну спосібність політичної слабости України, щоб відзискати свої впливи в українській церкві. І навпаки кожна сильна влада державна в Україні постійно старається обсаджувати українцями єпископські столиці, а навіть митрополичу столицю в Києві. Замітне теж, що при кожній обсаді митрополичого престола українцем, Україна мусіла зривати з Византією, а митрополити греки, як стверджує такий авторитетний історик церкви як Голубинський, були в Україні нелюблені.

Націоналізм серед світських людей княжої доби в Україні.

Націоналізм, в постатті національної гордости та любови до батьківщини, потрафили тоді українські духовники перещепити теж світським людям. Кращі представники української нації тих часів постійно підкреслюють, що спільна батьківщина це найбільша цінність для кожного українця. Кличі до національної солідарности, до опамятання серед распрі та міжусобиць, це найкращі нотки в устах представників українського народу як Володимира Мономаха, Василька Теребовельського та невідомого автора Слова про Полк Ігоря. В їх устах постійно повторюються фрази, записані літописом: „Памятайте на Землю Руську, Не губіть Руської Землі, Не дамо нашої батьківщини в руки чужоземців" та подібні.

Деколи український націоналізм, так само як у поляків, переходить у шовінізм, мабуть як реакція на шовінізм західного сусіда України. Безперечно, що поважну ролю грала тут різниця культур, що поглиблювала пропасть поміж Україною та Польщею. Коли краківський єпископ В. Кадлубек кидає на украинців мало не пятно поган, то не краще віддає йому теж український націоналіст тих часів. В Патерику Печерськім, що описує життя угодників Києво - Печерської Лаври записано, що коли чорт хоче кусити монаха на зло, так тоді прибирає постать ляха. Таку покусу дійсно мав мати один із печерської братії, якому в церкві серед молитви появляється чорт в постаті ляха.

Характеристичною прикметою того українського націонаціоналізму є це, що він звязаний стисло в першу чергу не з людьми, але з українською землею. Українцем у Іларіона, Володимира Миномаха, Нестора Літописця чи автора Слова про Полк Ігоря є той, що живе в Україні, отже кожен мешканець України, що на цій землі на постійне поселився та звязав свою долю з тою землею, не живучи в ґетто чужинців, але серед українського громадянства. Це слід підкреслити, бо за часів Ярослава Мудрого між військовими людьми були ще варяги римо-католики (Шимон Варяг), але зовсім не видно, щоб їх хтонебудь не вважав за українців, відповідальних за долю української землі. Релігійний чи етнічний елемент, як признака приналежности до української нації, це поява пізніша, вже з часів чужого панування над Україною, коли забулися державницькі традиції України.

(Кінець).

Юлія М. Шустакевич.

ДІТИ

19)

Тепер простягались довгі ряди солодкої кукурузи, поміж якою вились огірочки і яка мала хоронити їх від горячі пекучого сонця. За огірками насаджено помідорів зо три дозини, до яких Тоні і Сем ладили сильні тички на підпори. По правому боці добрий кавалок бараболь треба вже підгортати, а від задної вулички (елі) росла собі пишна кукуруза, наче на сторожі цілої цеї незвичайної фльори. Все це тепер росло, пнялось до життя, до сонця і давало хлопцям таку втіху, що годі описати. Хлопці вже навчились розпізнавати, що має рости у городі і коли показався якийсь бурян, якась непотрібна трава, зараз виполювали викидали і тому огород був чистенький, свіжий аж любо глянути.

Дуже оригінальну напись вирисував Сем і вмістив її на вершку кіоску і тепер кожен міг прочитати, що тут є „Вікторі Клюб". По чотирьох кутах написі Сем вималював в натуральних красках ярину — червоний буряк, головка салати, морква і цибуля.

Сусіди ставали, дивились і завидки їх брали. По боках огороду видніли окремі написі, які звучали: „Вхід на город заборонений всякому".

Всеодно і без написів цей город творив собою якийсь загадочний респект і мабудь ніхто не мав відваги на це, щоб зробити якогось збитка або щось знищити, а хлопцям геть вилетіла з думки Чорна Рука, натомість город був для них усім поза школою. Так наказувала п-ні Ч., що вони можуть працювати біля города тільки тоді, як не мають нічого робити для школи.

Показалась потреба лавочки, щоб в часі роботи можна було на хвилину присісти та спочати.

Купили хлопці матеріялу: дощок, цвяшків, фарби і знова кипить робота в ґаражі! Міряють дошки, ріжуть, збивають, приглядаються чи добре. Радяться, бігають, такої втіхи що ну! В таке чисто мужеське діло, як теслярство, п-ні Ч. вже не мішалась і за кілька днів пильної роботи лавочка помальована на біло сотяла в городі а хлопці раділи: Ось-то ми самі собі це спорядили! Побіч лавочки кожен з хлопців придбав собі вигідний камінь, помальований на біло, який служив кожному за сидження.

Одного дня п-ні Ч. почула телефон, і хто ж це кличе?

Посадник міста! Чи город вдався чи росте все гарно — питає він.

Пане посаднику — відповідає вона — не можу вам цього розказати словами. Город чудовий, усе таке гарне! Я дуже вам вдячна за вашу поміч, бо коли б ви не прислали були робітника з конем та плугом, тоді хто зна чи був би цей город!

Йому значить було приємно слухати признання від громадянки того міста, де він був посадником і хоч не мав нічого особлившого на думці, коли її кликав, та всеж йому важно було знати про цей город. Він же теж носився з думкою повести кампанію за управою домових городів поміж населенням і тому спитав: Чи ви самі усе засаджували? Це ж богато землі, дві великі лоти!

Вона вагаючись відповідає: Цей город пане посаднику, це свого рода... експерімент, який на разі мені дуже вдався, а як дальше буде — побачимо.

Я вас не розумію — говорив він. Це мене інтригує і я бажав би знати щось більше про ваш експерімент — якщо можна.

Добре пане посаднику, я готова вам розказати. Ви повинні знати, що діється у вашому місті... Вона жартівливо засміялась.

Прошу прошу! Це мене справді цікавить і я готов колинебудь заїхати та подивитись на ваш експерімент!

Дуже буду рада вам пане посаднику!

На цім розмова закінчилась.

ПОСАДНИК У ВІКТОРІ КЛЮБІ

Шкільні двері замкнулись. Настали довго і нетерпеливо ожидані вакації. Хлопці тепер мали цілий день до розпорядження. Ярина росла як на дріжджах!

Хлопці по черзі зливали город, зрушували землю, підгортали помідори, бараболі. П-ні Ч. навчала їх, показувала як що робити біля ярини і так все було щось до діла в городі.

Одного разу п-ні Ч. сиділа біля радія і почула апель, щоб не нищити газет бо дуже обмаль паперу.

Буде колекція паперу — говорив заповідач. Проситься господинь, щоб з початком слідуючого тижня позвязували в пакунки увесь запас газет. Окремі троки будуть їздити від дому до дому. Господині повинні бути патріотичні і зрозуміти цю велику потребу. Троків нема так досить як було перед війною, ґазоліни теж обмаль. Тому проситься господинь, щоб самі допомагали, як можуть.

(Дальше буде)

РЕЗОЛЮЦІЇ

прийняті Першим Загальним Зібранням Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, яке відбулося в днях 22-го і 23-го лютого 1947 р. в готелю Пенсилвенія в Ню Йорку.

I. Привіт Українському Народові, Українській Землі, Українській Скитальщині й новим українським імігрантам в Америці.

1. Перше Загальне Зібрання Злученого Українського Американського Допомогового Комітету шле братній привіт скривавленій в боротьбі за волю Українській Землі та всьому Українському Народові. При цьому Загальне Зібрання висловлює глибокий жаль, що американські українці в теперішніх обставинах в Україні під советським режімом не мають можности прийти своїм братам з конкретною допомогою, хоча цього з найщирішого серця бажають.

2. Загальне Зібрання вітає українських скитальників на европейському та інших континентах, з найбільшим подивом ставиться до їхньої життєвої сили, видержливости й творчої праці для загального поступу та для добра українського народу, висловлює найглибше співчуття їх скитальчій недолі та запевняє, що будуть пороблені всі можливі заходи для допомоги і для їх рятунку.

3. Загальне Зібрання вітає нових українських імігрантів на американській землі, як нових робітників для вдержання і збільшення української культурної спадщини в Новому Світі та як нових повновартісних членів американсько - української громади.

II. Привіт Українським Допомоговим Комітетам.

Загальне Зібрання вітає Допомоговий Фонд Українців Канади і його репрезентацію, шле привіт всім братнім Допомоговим Комітетам в інших країнах та взиває їх до дальшої співпраці в спільних змаганнях дати якнайбільшу моральну, правну і матеріяльну допомогу нашим знедоленим братам.

III. Праця Зл. У. А. Д. Комітету, потрібна і успішна, мусить бути продовжувана.

Перше Загальне Зібрання ЗУАДКомітету, заслухавши звітів Управи та докладів референтів стверджує:

1. Створений з ініціятиви Українського Конгресового Комітету дня 20-го червня 1944-го року Злучений Український Американський Допомоговий Комітет був великою вимогою часу і обставин. Він започаткував загальну обеднану допомогову акцію українців в світі українським жертвам Другої Світової Війни. Старанням Злученого У.А.Д. Комітету, а теж завдяки праці Українського Конгресового Комітету Америки, уряд Злучених Держав, як безпосередньою акцією, так і акцією в Організації Обеднаних Держав, багато причинився до забезпеки життя соткам тисяч українських скитальників в Европі. Інтервенції Зл. У. А. Д. Комітету в УНРРА чи в інших урядових установах, двократна поїздка голови Комітету, д-ра Володимира Ґалана, до різних осідків української скитальщини в Европі, як і поїздка о. Василя Кушніра, голови Фонду Допомоги Українців Канади, теж змагали до ратування українських скитальників.

2. Тому, що доля української скитальщини в Европі ще досі не вирішена, вважається обовязковим далі продовжувати працю в цїли певного забезпечення і збереження життя українських скитальників.

IV. Признання урядові Зл. У. А. Д. Комітету.

Загальне Зібрання, ствердивши користи з праці уряду Зл. У. А. Д. Комітету, виконуваної серед незвичайно важких відносин, висловлює йому за це признання.

При цьому відзначується Жіночу Секцію Зл. У. А. Д. Комітету в Ню Йорку за працю при пакуванні та відсиланні одіжи і обуви з вергавзу в Ню Йорку до різних українських комітетів в Европі.

V. Ратувати дуже цінну нову українську еміграцію в Европі!

Загальне Зібрання, обговоривши основно цінности, які вміщає в собі нова українська еміграція в Европі, стверджує:

а) Кількасот тисячна нова українська еміграція в Европі складається у подавляючій більшості з людей, добре відомих із своєї активности на різних ділянках релігійного, культурно - освітнього, наукового, гуманітарного, політичного, господарського та селянсько-робітничого життя в Україні. Це високовартний не тільки український, але й загально людський матеріял, трагічна жертва, спричинена окупантами України, різними диктатурами та тоталітарними силами. Врятувати цю нову еміграцію від загибелі це не лише обовязок американських українців чи обвязок народу й уряду Злучених Держав, але теж і обовязок цілого культурного й демократичного світу.

б) Окремо підкресляється потребу ратування діячів української культури, як і потребу спровадження їх до Америки для праці серед українсько-американської громади для збереження української культурної спадщини і для вкладу українських культурних цінностей у нову батьківщину.

в) Ратування української нової еміграції в Европі є тісно звязане з справою переселення скитальників. Тому доручується урядові Зл. У. А. Д. Комітету установити постійну окрему референтуру для слідкування за справами переселення скитальників і допомоги українській скитальщині в Европі в здійснюванню переселенчих плянів.

г) Ратування життя української нової еміграції в Европі, як і її переселення, вимагають присутности в Европі американсько-українських представників. Виконання цеї справи доручається урядові Зл. У. А. Д. Комітету.

VI. Допомагати новим українським імігрантам в Америці.

Загальне Зібрання заявляється за те, щоб помагати по спроможности тим новим українським імігрантам, що прибувають з европейської скитальщини:

а) Порадами, як започаткувати життя на новій землі й серед нових для імігранта обставин.

б) Попертям „Організації Самопомочі Нової Української Іміграції в Америці", що її завданням опіка над новими імігрантами при їх висіданні з корабля та у необхідних випадках приміщення у перших днях їхнього тут побуту.

VII. Кампанія за фондом в сумі $200,000.

Загальне Зібрання взиває загал американських українців доложити усіх старань, щоб упродовж цього року зібрати бодай $200,000, конечно потрібних на виконання навіть мінімальної програми праці Зл. У. А. Д. Комітету, себто на дальшу акцію ратування української нової еміграції в Европі. Тільки тоді, коли громадянство піддержить працю Зл. У. А. Д. Комітету матеріяльно, в першу чергу грошем, а далі одягом та харчами, зможе він виконати свої благородні завдання, ухвалені й припоручені урядові Зл. У. А. Д. Комітету до виконання представниками, висланими на Загальні Збори нашими громадами і організаціями.

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ

ПРИГЛЯДАЙТЕСЬ БІЛЬШЕ МОНОПОЛІЯМ НІЖ ЮНІЯМ.—Филип Морей, американець шотляндського походження, президент Конгресу Промислових Організацій (СІО), остерігає конгрес, що він доведе до економічної катастрофи в Америці, як своїм законодавством ослабить робітничі юнії, а зате скріпить монополію бизнесових магнатів.

Зміни в іміграційних та натуралізаційних законах

Про жінок і дітей вояків, які оженилися за морем.

Прокламація президента про те, що воєнний стан, викликаний Другою Світовою Війною, офіційно кінчається в полудне 31. грудня 1946 року, торкається між іншим деяких законів про іміграцію та натуралізацію, що були чинними в часі війни.

1) Одним з тих законів є закон про жінок вояків, що був принятий 28. грудня 1945 року. В нім є особливі розпорядження відносно приїзду до цеї країни чужинок — дружин американських вояків, що є на військовій службі і почесно звільнених, та їх дітей, роджених заграницею. На підставі тих розпоряджень управнені жінки та діти звільнювалися від 1) процедури для отримання візи та від 2) певних вимог щодо фізичного і психічного стану здоровля. Секція пята згаданого закону встановляє, що „в інтересах цього закону треба вважати початком Другої Світової Війни день 7. грудня 1941 року, а кінцем її той день, який визначить президент або спільна резолюція конгресу". Таким чином, з постанов того закону можуть скористати управнені жінки й діти тільки гих вояків-громадян Злучених Держав, які служили в збройних частинах **між 7. грудня 1941 року та полуднем 31-го грудня 1946 року.**

Наприклад, наколи американець став членом збройних сил, склавши присягу до полудня 31. грудня 1946 р., то його жінка має право на привилеї того закону. Це є важним навіть у випадку, коли такий американський вояк ожениться десь року 1947 чи 1948, аби тільки це сталося вчасно, щоби молода вспіла подати прохання про вїзд до Злучених Держав до 28. грудня 1948 року. Якщо вояк склав присягу після полудня 31-го грудня 1946 року — значить після офіційного скінчення війни — дружина й діти такого вояка не користають з вигод згаданого закону.

Треба памятати, що аплікацію на допущення до Злучених Держав треба внести протягом трьох літ від дня, коли закон увійшов у чинність — 28. грудня 1945 року. Тому все треба мати на увазі два терміни: вояк мусів бути на військовій службі в якомусь часі між 7. грудня 1941 року та 31. грудня 1946, та аплікацію про допущення до Злучених Держав, яку треба подати в часі між 28. грудня 1945 року та 27. грудня (включно) 1948.

Є одна постанова того закону про воєнних жінок, що не має обмеження часу. А саме, наколи така жінка, згідно з тим законом допущена до Злучених Держав — незважаючи на фізичний чи психічний стан здоровля, який за нормальних часів був би перешкодою — захоче тимчасово виїхати заграницю, вона може завжди повернутися до Злучених Держав, хоч би і після 27. грудня 1948 року.

2) Прокламація президента про офіційне скінчення війни торкається також так званого „закону про воєнних наречених", принятого 29. червня 1946 року. Цей закон дає можливість нареченим прибути до цеї країни на візиту з метою одружитися. Але така чужинка чи чужинець мусить бути нареченою чи нареченим, громадянина чи громадянки Злучених Держав, що служили — або почесно звільнені — в збройних частинах Злучених Держав за цеї останньої війни.

Секція пята закону про воєнних наречених вказує, що „в інтересах цього закону, періодом Другої Світової Війни треба вважати час від 1. вересня 1939 року до дня заключення мирового договору, чи того дня, який президент чи конгрес визначать офіційним днем закінчення війни". Оскільки таким днем президент визначив полудне 31. грудня 1946 року, наречені тих американських громадян, що склали воєнну присягу після полудня 31. грудня 1946 року, не можуть користати з вигод того закону.

Згідно з постановами згаданого закону про воєнних наречених, їх приїзд до Злучених Держав має відбутися **до 1. липня 1947 року,** не пізніше. Часу залишилося не багато, тому ті вояки, чи ветерани, які планують спровадити своїх наречених, повинні це мати на увазі.

3) Третий закон, якого торкнулася прокламація президента, був прийнятий 31. липня 1946 року й є додатком до Секції 201 (G) закону 1940 року про державну приналежність. Тим законом з 31. липня 1946 року **надавалося право американського громадянства родженим на чужині дітям** американського громадянина, який жив у Злучених Державах не менше десять літ, з того бодай **пять років після досягнення дванадцять-літнього віку,** і який „служив, або був почесно звільнений — в збройних частинах Злучених Держав десь між 7. грудня 1941 року та днем офіційно проголошеним днем закінчення війни".

З постанов цього закону не можуть скористати роджені на чужині діти тих американських громадян, які склали присягу на військову службу після полудня 31. грудня 1946 року. Ті діти попадають під чинність Секції 201 (G) закону про державну приналежність, з року 1940. Згідно з постановою того закону, діти, роджені на чужині, можуть придбати громадянство через батька чи матір — але лише тоді, як з тих десять літ, що по закону родич має прожити в Злучених Державах, пять уплинуло після того, як він досягнув шістьнадцяти - літнього віку. Вояк, що склав присягу вже по скінченні війни і був висланий за море не маючи 21 року, не може передати американського громадянства своїй дитині, родженій на чужині.

Як видно з нищенаведеного, проголошенням офіційного скінчення війни не спиняється чинність згаданих законів, лише обмежується кількість осіб, що з них можуть користати.

Загальна Рада — ФЛІС.

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

GROWING PAINS

Children often complain of pains in their arms or legs, and most parents call them "growing pains" and pay no attention to them. To be sure, most children with these vague pains merely have been growing so fast that their bones and muscles have not quite kept a proper relation to each other. Perhaps the curve of the spine may not be just right or crooked heels for bowlegs are present which cause slight strains on the muscles or ligaments. In such cases where the abnormalities are mild, plenty of sunshine, good food, and the passage of time usually take care of the difficulty.

In severe cases, more serious abnormalities may be present. The help of an orthopedic surgeon in deciding whether braces or other special measures are necessary is then desirable. A few children with growing pains seem to have something wrong with one or more of their internal glands. When present, this requires correction. Sometimes the pains may be caused by diseased tonsils, adenoids or sinuses, and this is distantly related to the muscular rheumatism which older people get.

At present some medical authorities feel that growing pains can occasionally be a mild form of rheumatic fever.

In general, children who have severe growing pains which last any length of time should be examined by a physician to make sure that no permanent damage is being done, and to find out what can be done to relieve the discomfort. Most of the time, however, the pains do not reflect anything seriously wrong; but there is only one way to be sure: a thorough examination by the family doctor.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Звіт з коляди на скитальників.

Перша група „Союз Українок" 26 від. Колядували: Марія Прокопович, Наталія Било, Марія Ткачук, Оля Павлюк, Юлія Кульчицька, Марія Васько, Анна Тригук, В. Вовк.

Коляду зложили: М. Броватий $10; В. Кузик $7; по $5: Ю. Кульчицька, І. Шалко, М. Ткачук, В. Холевай, В. Сослер, И. Горішний, І. Горин, Н. Нюйман, Р. Габінек, І. Лучка, М. Мілер, д-р С. С. Біда, Д. Васько, В. Прокопович, А. Горобець, Д. Дашинець, І. Бойко, К. Бук, М. Цимбалюк, Е. Пазарина, Л. Бабій, Укр. Демокр. Клюб Гемтр., Укр. Дем. Клюб Мт. Еліот, Е. Кривіцький; по $3: А. Прибила, М. Богач, В. Било, М. Сташкевич, Н. Худоба, Н. Петрук, Н. Геник, М. Прихітко, І. Марко, Сіділо, К. Паламар, Грицюк, І. Білянський, К. Кардаш, Попик, С. Біда, М. Юрович, П. Прокопович, А. Чарнецький, Н. Войнаровський; по $2: І. Шавінський, П. Баса, Е. Дигас, Г. Букалевський, В. Погорілка, А. Мохорук, А. Кобаса, Г. Рижів, П. Красіцький, Панчишин, Барида Рудок, С. Барладин, П. Николин, Й. Пригарський, І. Філь, К. Яблонський, І. Кобаса, Мельник, Конопіч, К. Хомяк, В. Вороновський Холевий, Мандзюк, Бедгія, Літван, А. Міглечук, І. Ябіогія, Т. Белиця, А. Шипа, І. Івасюк, Олійник, В. Крушельницький, С. Чупка; М. Виргун $1.50; по $1: А. Саско, Т. Язвинський, Н. Стойко, І. Ванес, Комар, Копіцька, Т. Головія, М. Крівечіцка, М. Купіч, П. Дедур, І. Чупка, Р. Тупка, І. Острів, М. Гринчук, А. Камінейська, П. Мигітюк, Нішкот, Скікевич, Дгудик, Ксьондзик, М. Прихітко, Р. Прихітко, М. Шило, С. Ковальчук, М. Тригук, Р. Палушинський, А. Бривка, Н. Гарасимик, П. Шамеки, М. Гавич, М. Годованець, А. Ґерула, Т. Маціборська, А. Кривіцька, М. Ґерула, Н. Н., І. Костюк, Шкарупа, М. Сліпак, Вороновська, Борник, Г. Солодкий, Б. Фар, Рудик.

Коляда від організації „Союз Українок" 26 відділ в сумі $351.

Колядники з організації „Золотий Хрест". — Колядували: Юлія Лозовчук, Анна Зола, Анна Дирбавка, Олена Курочка, Варвара Шеремета, Марія Джумага, Магдалена Машталер, Анна Михальчук, Анна Чуґорлій, Анна Васкул, Параскевія Джодж, Анна Персович, Анна Романюк, Олена Сушинська, Анна Семен; до помочі учениці „Гай-скул": Петруся Зола, Павліна Крупка, Оля Дорош.

Коляду зложили: по $10: д-р Іван Грибик, Дмитро Дибравка, Михайло Джумага; В. Холевка $6; по $5: А. Яник, І. Чупка, Г. Васько, Т. Гащин, К. Стельмах, Тов. м. Шашкевича, від. 94 У. Н. С., І. Заблоцький, Е. Заблоцький, П. Ільницький, В. Бодрут, І. Васкул, Колічук, Укр. Дем. Клюб, Гемтр.; по $4: О. Брунець, К. Нановський, Скікун; по $3: Н. Машталер, І. Ґава, М. Сагайдак, О. Чипишко, Турак, В. Дорош, Р. Нога, П. Даміон, В. Бабак, Ю. Шимко, І. Івасюк; по $2: А. Романюк, А. Персович, А. Васкул, А. Семен, В. Геник, Кузик, С. Джордж, Н. Лозовчук, В. Негрій, Близнюк, Монк, С. Васкул, М. Миськів, М. Бабій, М. Чубка, М. Рошел, В. Сослер, Д. Гайдук, П. Сеньків, С. Зола, І. Соловчук, С. Фразович, І. Крупка, В. Шалайко, М. Черній, С. Кульчицький, Н. Бугіль, Ю. Цебринський, І. Простий, В. Будор, М. Купевська, А. Олійник, О. Курочка, Г. Шеремета, Мілер, Д. Гах, Терех, О. Кривий; по $1: Й. Прихітко, К. Матола, Д. Цегельник, Д. Ковальчук, Й. Крупка, Й. Довбуш, І. Стасюк, І. Долинський, М. Шаран, В. Кондрат, Й. Морозовський, Чиж, Н. Геник, В. Ільницький, Н. Голуб, С. Бутайтер, А. Геник, Н. Набожняк, Й. Лилій, М. Тєчук, М. Батюк, Г. Василик, Д. Вороновський, П. Довбуш, І. Бабак, Ю. Костюк, І. Черній, А. Боднар, М. Равський, Д. Рубаха, С. Геник, А. Сенютко, О. Сушинський, Підлісецький, Івасюк, Р. Роленко, Н. Тиро.

Коляда від арганізації „Золотий Хрест в сумі $268.

„Союз Українок", від 5., передали скарб. п. Заблоцькому без спису жертводавців заколядованих грошей в сумі $150.

Заряд Філії Гемтреміцького Суб-Комітету "Ukrainian War Relief Inc., складає щиру подяку шановним жертводавцям, та шановним колядникам за їх труди, що в таку непригожу погоду, підчас свят пішли з колядою для своїх поневолених Сестер-Братів.

Також належита дяка пп.: І. Чупці і І. Заблоцькому за їх прислугу автами.

Спеціяльна подяка для панни Олі Павлюк з Канади, провінції Манітоби, міста Шордел, яка приїхала в гостину до гром. Било і колядувала через пару днів з групою „Союза Українок".

Всім тим, що причинилися до жертвенности і трудів: Велике Спаси Біг! Від Братів-Сестер Скитальців.

Заряд Гемтреміцького Суб-Комітету:
Іван Чупка, голова;
Т. К., секретар;
І. Заблоцький, скарбник.

МЕНВИЛ, Р. АЙ.

Коляда на скитальників.

Український Громадянський Клюб $10; Ілія Топоровський $6; по $5: П. Козак, П. Тиняк, Н. Савка, Ю. Яшиньчук, Г. Шевчук; по $3: М. Казан, Ю. Бурак; по $2.50; С. Шевчук, І. Сулина, Л. Лоц; по $2: І. Задорожний, М. Совєтський, Е. Іжовська, П. Сулина, Ф. Сулина, Д. Шевчук, В. Топоровський, І. Топоровський, П. Гричух, П. Церкас, П. Лановий, А. Сороката (з Агбіон), Ф. Бар, К. Люблянеьків $1.50; Е. Вігнач $1.25; по $1: П. Лапчинський, І Маленчук, М. Гричух, П. Борозний, І. Шевчук, Е. Заходнік, М. Швець, Й. Совєтський, М. Церкас, о. Бесмертнюк, І. Рековиц (з Потакит), П. Гричух, М. Кармазин, С. Стойко, Д. Конвий; Р. Лерамі 75 ц.; по 50 ц.: В. Тіджа, Р. Мартин. — Разом $100.

Володимир Топоровський, голова Допом. Комітету.

ІЗЕЛИН, Н. ДЖ.

Збірка на допобогову акцію.

Зложили: А. Яворовська $5; по $2.50: І. Цвікайло, Д. Цвікайло; по $2: В. Філіп, Я. Мазурек, Р. Редкова, А. Балка; М. Савоплас $1.50; по $1: Д. Кіт, О. Цвікайло, К. Панченко, С. Копінська, Л. Шміт, М. Манзиння, І. Бабі, Р. Апостол, І. Войціховський, К. Седіла, А. Шнайдер, Т. Гвоздек. — До Комітету вислано $31.50; за книжки $5; разом $36.50.

Збіркою занялися: Текля Гвоздек і Анастазія Явровська.

Рід чужих слів в українській мові

1. Українізація роду чужих слів.

Чужі слова в українській мові в виробленні роду йдуть за тими самими правилами, що й слова свої, і в назвах живих істот зовсім легко окреслюємо рід за значенням слова. Напр. чоловічого роду будуть: атташе, мікадо, мірза й т. ін., жіночого: німфа й т. ін. Як і в своїх словах, в розрізненні роду за значенням труднощей ніколи не буває, бо тут правдивий природний рід.

Але зовсім не те в окресленні роду слів, що визначають неживі і стоти, — тут маємо багато клопоту, а ще більше хитання. Головне правило позостається те саме, як і в словах своїх: рід слів неживих окреслюємо тільки з їх закінчення. А саме: 1: Слова чоловічого роду закінчуються головно на тверду приголосну, рідко на **-ь**. 2. Слова жіночого роду закінчуються на **-а, -я**, або на **-ь**. 3. Слова ніякого роду закінчуються на **-о, н-**.

І треба добре запам'ятати, що українська мова, приймаючи чужі слова, завжди українізує їхній рід, цебто, надає рід чужому слову, не оглядаючись на його рід у чужій мові, надає згідно зо своїми правилами, цебто згідно з їх закінченням. Це мовний закон у нашій мові. Скажемо, слово „період" у мові французькій жіночого роду, але в мові нашій воно мусить бути роду чоловічого, бо кінчається на тверду приголосну. Слово „гавань" у німецькій мові чоловічого роду, але в нашій жіночого, бо кінчиться на **-ь**. Слово „шосе" в українській мові мусить бути ніякого роду, раз має закінчення **-е**, хоч у мові французькій та німецькій воно роду жіночого. Слово „фальш" у німецькій мові ніякого роду, а в нас чоловічого. І т. ін., — це основне підставове правило в нашій мові, більше того, — це закон у нашій мові. На це правило спочатку оглядалися менше, й пробували задержувати чужий рід позиченого слова, але це допроваджувало тільки до непотрібної плутанини, бо звідки ж усім знати рід оригінального слова, звідки знати, коли ці слова і в чужих мовах не одного роду. І цікаво, що всі давно позичені слова в нашій мові давно вже українізувалися, щодо роду, цебто підпадають нашим законам, і плутанини тут нема, — вона існує тільки в новопозичених словах, що ще не цілком освоїлися в нашій мові.

Треба тут підкреслити, що всі мови світу, які знають рід слова, позичаючи собі чужі слова, не конче заховують чужий рід, цебто націоналізують його. Напр. мова німецька перейняла багато слів французьких, але не конче додержувала роду, — вона їх націоналізувала. Напр. слово контроль по фр. чол. роду, а по нім. ніякого; слово пасквіль по фр. жін. роду, а по нім. ніякого. И т. ін., позичаючи слова, мови не конче задержують і рід перейнятого слова, а звичайно націоналізують його. За цим законом іде й мова наша.

Справа роду чужих слів — **це важлива справа в нашій літературній мові, яка, як і кожна літературна мова світу, не повинна знати хитання**. Ось у мене поважна професорська **праця, і в ній знаходжу повне поплутання родів чужих слів**: раз пише **метод, синтез, маршрут**, а зараз по цьому вже: **метода, синтеза, маршрута**. Коли так плутають професори, що ж тоді говорити про широкі маси!

У цій своїй статті я опираюся головно на ухвалах Київської Академії Наук з 21. березня 1929-го року, коли ця Академія працювала ще зовсім вільно; ці ухвали 25. травня того ж року були прийняті Українським Науковим Товариством ім. Т. Шевченка у Львові. Академія Наук багато попрацювала, щоб установити певну систему в роді чужих слів і спинити постійні індивідуальні хитання, бо в нас кожен хоче вживати чужі слова, щодо роду, по-своєму. Коли ми хочемо мати усталену літературну мову, мусимо запізнатися і з родом чужих слів у нашій мові. У мові наших сусідів, скажемо, в мові російській та польській, жодного хитання в справах роду чужих слів нема.

У справах роду чужих слів ми завжди знаходимось під сильним впливом або мови російської, або польської. Українська мова маневрує поміж ними, бо обидва ці впливи — чужі. Вихід із цього тільки один, — надавати рід чужим словам за законами своєї мови.

Взагалі, треба й нам добре памятати, що кожна культурна літературна мова звичайно має усталені форми й не знає хитання. Може бути злий закон, але закон усе таки ліпше, як анархія, оте постійне: „можна так, можна й так". І по-друге, ніхто не буде знати своєї літературної мови, коли не навчається її. Ось приклад. У мові російській рід чужих слів міцно усталений, в ній слова шинель і матерія жін. роду. А ось у Ів. Бунина, глибокого знавця цієї мови, селянин у своїй мові надає цим словам чоловічого роду: Хочу шинель походний шить із такого матерія. Цебто, хто не вчиться своєї літературної мови, той не знає її. А знати свою літературну мову найперше мусить інтелігенція.

Ділянка роду чужих слів, — це дуже складна й хитка частина в мові, але я попильную розповідати просто й ясно. Усі чужі слова подаю тут у тій формі, яку встановила в 1929 р. наша Академія Наук у Києві.

2. Чоловічий рід.

Отож, головне правило таке: коли чуже слово в нашій мові набуло собі твердого закінчення, то в нас воно чоловічого роду, хоч у тій мові, звідки прийшло, воно могло бути й іншого роду. Ось трохи слів чоловічого роду: аванс, антипод, архітект, атлет, бар'єр, бланк, браслет, етюд, зигзаг, кадр, катафалк, клавіш (клявіш), коверт, коментар, контакт, курсив, локомотив, лорнет, маневр, маршрут, мінус, нітроген, нокторн, паліатив, період, пістолет, плюс, рецепт, рецидив, реквієм, сорт, суп, сюрприз, тариф, томат, фальш, фарс, фонтан, шанс, шантаж, шарф, і багато т. ін. Усі ці слова закінчуються на тверду приголосну (**цебто, не мають -ь на кінці), а тому в нас стали словами чоловічого роду**, стали такими за законом аналогії, що я розповідав раніше.

Ці й подібні слова різні слов'янські мови приймають посвоєму; напр. мова польська любить ці слова оженочувати; скажемо, слово „тариф" і в мові французькій, і в мові німецькій чоловічого роду, як і в мові нашій, але мова польська переробляє його на тарифа. У польській мові жіночого роду: клявіша, купула, курсива, фарса, шанса й ін., тоді як ці слова в нашій мові чоловічого роду.

На основі головного правила, що чужі слова в українській мові українізуються, цебто приймають рід згідно з законами нашої, а не чужої мови, розглянемо декілька цікавих випадків.

Серед позичених слів у нас є чимало греко-латинських слів на **-ум, -юм**, що прийшли до нас головно з латинської мови. В латинській мові всі ці слова ніякого роду (невтра), але через те, що вони закінчуються на тверду приголосну, вони в нашій мові, згідно нашими законів, стали словами чоловічого роду. Це будуть слова: декорум, індивідуум, кольоквіюм, конилюм, максимум, меморандум, мінімум, опіюм, пленум, референдум, технікум, ультиматум, фатум, форум і т. ін. Закінчення **-ум, -юм** у цих словах сильно почувається чужим у нашій мові, і вже нерідко мова відкидає його: Псалтир, критерій, привілей, опій, радій або рад, і т. ін. Цебто, мова остаточно націоналізує й остаточно очоловічує ці слова.

(Дальше буде).

ТАРЗАН ч. 1548. Лишив їх позаду.

Виховзнувшися від лападу дичини, він найшовся в безпечнім місці...

...і пустився в дорогу до своїх приятелів.

Він прийшов саме тоді, як вони безрадно приглядалися уступаючим водам.

...одначе одне молоде малпеня, що якимсь дивом врятувалося від затоплення, тепер безпомічно притулилося до скелі.